

سبزینه

استهبان / فارس

مریم شمالیان

عکس‌ها:

امیر صادقیان

استهبان را همه جا با انجیرستان‌های دیم‌اش می‌شناسند. انجیرستان‌های این شهر یک موقعیت ویژه در حوزه کشاورزی و باغداری ایجاد کرده‌اند که در سطح کشور و جهان شهرت خاص خود را داشته و در اشتغال‌زایی این شهرستان سهم ۷۰ درصدی دارند. علاوه بر آن به شیوه‌ای کشت می‌شوند که سیلاب را هم مهار می‌کنند. شهرستان استهبان در جنوب شرقی استان فارس و در فاصله ۱۷۰ کیلومتری شهر شیراز قرار گرفته و از چهار سو به شهرستان‌های فسا، داراب، نی‌ریز، بختگان و خرامه منتهی می‌شود اما آنچه این شهرستان را در کشور و یا جهان معروف کرده است، انجیرستان‌هایی است که به روش دیم ایجاد شده‌اند. این شهرستان با بیش از ۲ میلیون اصله درخت انجیر و بیش از ۵۴ هزار هکتار زمین زیر کشت انجیر، بزرگ‌ترین انجیرستان دیم جهان به شمار می‌رود.

بیش از ۹۰ درصد انجیر خشک کشور این جا در استان فارس تولید می‌شود. استهبان هم سالانه ۱۵ هزار تن انجیر خشک تولید می‌کند که بخش قابل توجهی از آن به خارج از کشور صادر می‌شود؛ آن هم به همت کشاورزهایی که پشت در پشت، در انجیرستان‌های استهبان، کار کرده‌اند.

● دانش بومی کاشت انجیر

«حجت خوش‌رنگ»، کشاورز ۴۳ ساله استهبانی است. او، از آن کشاورزهایی است که نسل در نسل در حرفه کشت انجیر دیم مشغول بوده‌اند. او در ابتدای توضیحات خود به قدمت انجیرستان‌های استهبان اشاره می‌کند و می‌گوید: «قدمت برخی از درختان انجیر این شهرستان به بیش از ۴۰۰ سال می‌رسد و دیمی بودن این انجیرستان‌ها موجب منحصر به فرد شدن آن‌هاست و در بحث داشت، نگهداری باغات، زمان گرده افشانی و برداشت نکات تخصصی است که باغداران بر اساس تجارب خود به گونه‌ای عمل می‌کنند که موجب می‌شود، بهترین محصول انجیر به دست بیاید.»

آن طور که آقا حجت می‌گوید بر خورداری از تخصص در زمان برداشت بسیار مهم است و پس از برداشت محصول انجیر، خشک کردن آن باید طوری انجام شود که ضمن آفتاب خوردن، رطوبت آن به خوبی گرفته شود و همچنین رنگ و کیفیت مطلوب انجیر نیز حفظ شود.

او در بین حرف‌هایش به شکل گرفتن انجیرستان‌های دیم استهبان بر اساس دانش بومی، تأکید می‌کند و اقلیم خاص استهبان را برای رشد و پرورش انجیر مناسب می‌داند و توضیحات گسترده‌ای در خصوص کشت انجیر، اشتغال برای مردم شهرستان و فرآوری محصول انجیر نیز می‌دهد.

به گفته حجت خوش‌رنگ کاشت انجیر با قلمه زدن و حفر گودالی در اطراف قلمه آغاز می‌شود. این روش، یک روش قدیمی است و احتمالاً دانش آن، پشت در پشت در میان کشاورزهای استهبانی بوده و حالا به جوان‌ترها رسیده است. آقا حجت می‌گوید: «دور این گودال را سنگ‌چین می‌کنیم و در سال دوم و سوم که درخت رشد کرد، آبگیرهایی پای درخت احداث می‌کنیم. هر چه درخت بزرگ‌تر می‌شود، آبگیرها نیز بزرگ‌تر می‌شود تا بتواند آب باران بیشتری جمع کند.»

او که با انجیرهایش در منطقه برای خودش اسم و رسمی به هم زده می‌گوید: «کشت انجیر دیم که در هوای معتدل و خشک رشد می‌کند، به بارش باران وابستگی زیادی دارد. البته الان چند سالی هست که کشت انجیر از حالت قلمه‌ای خارج شده و برای رسیدن سریع‌تر به محصول حالا نهال‌های انجیر کاشته می‌شود و سه سال اول در کنار آبیاری دیم برای درختان انجیر، آبیاری تکمیلی هم انجام می‌شود. این کار برای این است که زودتر به محصول برسیم.»

● انجیرستان‌ها سهم زیادی در اشتغال دارند

حجت خوش‌رنگ معتقد است ارزش افزوده انجیر زیاد است و قبلاً در کنار انجیرستان‌های دیم، کشت بادام دیم و انگور نیز انجام می‌شد که امروزه رونق چندانی ندارد اما می‌شود در کنار انجیرستان‌ها به کشت گیاهان دارویی که بازار خوبی دارند و از همه مهم‌تر اینکه آب کمتری هم نیاز دارند، پرداخت. آقا حجت به آفت‌های این میوه خوشمزه هم اشاره می‌کند. «آفت‌هایی مثل کنه، شپشک‌ها و مگس سرکه، انجیرها را تهدید می‌کند که با آب پاشی به موقع درختان، مبارزه بیولوژیک و مبارزه زمستانه و... با آن‌ها مقابله می‌کنیم و اجازه نمی‌دهیم کیفیت انجیرها را پایین بیاورد.»

انجیرستان‌های دیم استهبان در اشتغال استهبان سهم زیادی دارند و بخش زیادی از اشتغال این شهر وابسته به انجیر است. در سال‌های اخیر ارزش افزوده خوبی برای صادرات انجیر استهبان ایجاد شده و بیشترین صادرات انجیر این شهرستان به کشور چین و بعد از آن ژاپن، کشورهای حاشیه خلیج فارس و کشورهای اروپایی انجام می‌شود. به خاطر همین استقبال از انجیرهاست که سال قبل اولین کارخانه فرآوری محصولات در شهر ما افتتاح شد و حالا حدود ۱۵ کارخانه بسته بندی انجیر خشک فعال هستند.

● انجیر استهبان، ارگانیک است

از او درباره نحوه خشک کردن انجیرها هم می‌پرسیم که می‌گوید: «هر چند شهرهای دیگر استان فارس مثل نی‌ریز، کازرون و... هم انجیر خشک دارند اما

همه دنیا استهبان را به درخت‌های دیم‌اش می‌شناسد

سفر به انجیرستان